Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Гэмнай 1921 оной ...ин 21-һээ гарана. | № 195 (18218) | 1989 оной августын 25, пятница | Сэн 3 мүн.

ПРОЕКТ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Хуули

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ...ЭРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ҺУНГАЛТА ТУХАЙ

I. Юрэнхы дүримүүд

1. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай ...ин нүгэлтын үндэнэ

...дуугаа үгэлгын, бүхэ..., адли тэгшэ эрхэ... ...ын нүгэлгын үндэ... ...мандатай нүгэлгүүдэдэг Буряадай АССР-эй Верховно Советэй ...депутадуудай нүгэлгүдэдэг.

2. Бүгэдэ нинтын нүгэлгэ

...АССР-эй Верховно ...адай депутадуудай ...үгэдэ нинтын байдалтай АССР-эй 18 наһатай эрхэтэй нүгэлгэ ба эрхэтэй.

...наа, социальна ба ...эдэлэгын байдалшарайн ба национальна...наа, эрэ гү, али ...наа, эрдэм нүрэнэй, шажан мүргэлгын илгаануудыг... ...ажаануужа байгаа ...хэдэг ажалгаа ба ...ны шанарнаа дуулгадаг АССР-эй эрхэгүүлгийн эрхэнүүдэ, али далдаар хязгаалгын болохо ябадал.

...ябадалай түлөө ...ай гэжэ сүүдэлэр мэдэгдэхэ муутай эрхэлгэлгын газарнуудаа тэрэшэлэн сүүдэрэр баалгаатай байгаа хүнүүд нүгэлдадагүй.

3. Нүгэлүүлгийн адли

...АССР-эй Верховно ...адай депутадуудай ...али тэгшэ байдаг: ...ирут бүхэндэ нүгэлүүлгийн комиссинууд Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ үнгэргэлгэ хангадаг юм.

Статья 8. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ бэлдэлгэ ба үнгэргэлгын үедэ олондо мэдээсэжэ байлга.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ бэлдэхэл ба үнгэргэлгые нүгэлүүлгийн комиссинууд, ажалша коллективүүд болон нинтын эмхинүүд нээмэл гуримаар, олондо мэдээсэлгын оршон байдалда бэелүүлдэг.

Нүгэлүүлгийн комиссинууд өөрынгөө хүдэлмэри тухай, нүгэлүүлгийн комиссинуудые байгуулга, нүгэлүүлгийн комиссинуудай буридэл, байнан газар, хүдэлмэриинь саг тухай болон нүгэлгашадай списогүүд тухай эрхэтэйдэ мэдээсэдэг юм. Нүгэлүүлгийн комиссинууд депутадуудта кандидадуудые буридхэлдэ абалгын дүнгүүдые, буридхэлдэ абтаһан кандидадуудай намтар тухай мэдээнүүдые, кандидат бүхэнөөр дуугаа үгэлгын үрэ дүнгүүдые болон нүгэлгэлгын дүнгүүдые эрхэтэйдэ дуулгадаг байха.

Нүгэлүүлгийн комиссинуудай заседанинуудта, тэрэ тоодо депутадуудта кандидадуудые буридхэлдэ абалгын, дуугаа үгэлгын эхилхэн урда тэ нүгэлүүлгийн хайрсагуудые тамгалха гү, али пломбо табиха үедэ, нүгэлүүлгийн үчастогуудта дуугаа үгэлгые тоололгын, округоор нүгэлгэлгын дүнгүүдые тодорхойлолгын ба нүгэлгэлгын нинтэ дүнгүүдые гаргалгын үедэ, ажалша коллективүүдэй, нинтын эмхинүүдэй, ажаһуудаг газартань нүгэлгашадай ба сэрэгэй частынуудта болоһон сэрэгэй алба хаагшадай суглаануудай түлөөлэгшэдөөр буридүүлэгдэнэн нүгэлүүлгийн комиссинууд Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ үнгэргэлгэ хангадаг юм.

Статья 8. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ бэлдэлгэ ба үнгэргэлгэ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэд Буряадай АССР-эй эрхэтэд хабаададаг юм.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэд ажалша коллективүүд болон нинтын эмхинүүд, нүгэлүүлгийн комиссинуудтахи өөнэдынгөө түлөөлэгшэдөөр дамжуулан, мүн сэхэ хабаадалсадаг юм.

Статья 10. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ эрхэ.

Ажалша коллективүүд, нинтын эмхинүүд, тусхай дунда ба дээдэ нуралсалай зургаануудта үдэртөө нуурадаг нуургашадай ба студентнэрэй коллективүүд, нүгэлгашадай ажаһуудаг газарта ба сэрэгэй алба хаагшадай сэрэгэй частынуудта болоһон суглаанууд Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ эрхэтэй.

Статья 11. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудта нүгэлгашадай үгэхэ захяанууд

Нүгэлгашад өөнэдынгөө депутадуудта захяанууде үгэдэг юм.

Захяанууде орууллха, согсолхо, хараажа үзэхэ ба дүүргэлгынь эмхидхэхэ гурим СССР-эй, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй хуулинуудаар тогтоогдодог.

Статья 12. Тушаал эзэлнэн байдалтай Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадай эрхэ, уялгануд тухай дүримэй тааралдахагүй ушаралаануудаар, нүгэлтын урда тээхи окружной суглаануудаар дамжуулан, мүн тэрэшэлэн сэхэ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэд Буряадай АССР-эй эрхэтэд хабаададаг юм.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэд ажалша коллективүүд болон нинтын эмхинүүд, нүгэлүүлгийн комиссинуудтахи өөнэдынгөө түлөөлэгшэдөөр дамжуулан, мүн сэхэ хабаадалсадаг юм.

Статья 13. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай нүгэлгэ бэлдэлгэтэй ба үнгэргэлгэтэй холбоотой гаргашанууд нүгэлгэ зөөриһөө хэгдэдэг. Предприятинуудай, эмхи зургаануудай ба организацинуудай, нинтын эмхинүүдэй ба эрхэтэйэй өөнэдынь мүнгэ зөөри хэрэглэжэ болохогүй.

Предприятинууд, эмхи зургаанууд болон организацинууд, гүрэнэй ба нинтын зургаанууд нүгэлгэ бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ хэрэгтэй байра, тухеэрэлгэ ба транспортна хэрэгсэлнүүдые нүгэлүүлгийн комиссинуудай мэдэлдэ үгэдэг байха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудта кандидадууд, тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнууд болон нүгэлгашад нүгэлгэ бэлдэлгэтэй ба үнгэргэлгэтэй холбоотой гаргашануудые хэхэ ёһогүй.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Экономико хүтэлбэрилгые үндэһөөрнь хубилган шэнэдхэхэ, өөнэдыгөө хүтэлбэрилхэ ба өөнэдынгөө мүнгөөр өөнэдыгөө хангаха гуримаар худэлхөөр республикын арадай ажахые бэлдэхэ зорилгоор КПСС-эй обкомой бюро болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет «Өөнэдыгөө хүтэлбэрилхэ ба өөнэдынгөө мүнгөөр өөнэдыгөө хангаха гуримда дамжан оролгодо республикын арадай ажахые бэлдэхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абаба.

Өөнэдыгөө хүтэлбэрилхэ ба өөнэдынгөө мүнгөөр өөнэдыгөө хангаха гуримда дамжан оролгодо Буряадай АССР-эй арадай ажахые бэлдэхэ талаар республикын Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ С. Н. Булдаев түрүүтэй республиканска эмхидхэлэй комитет бии болгогдобо.

Региональна ажахын тоосооной шухала документнүүдые бэлдэхэ үедэнь гол худэлмэриһөөнь сүлөөлэлгэтэйгөөр республикын түрүү эрдэмтэдэй болон мэргэжэлтэдэй дундаһаа худэлмэриин булэгүүдые байгуулжыень эмхидхэлэй комитедтэ даалгагдаба.

Өөнэдыгөө хүтэлбэрилхэ ба өөнэдынгөө мүнгөөр өөнэдыгөө хангаха эрхэ байдалда республикын социальна ба экономическа хүгжэлтые хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулгадаа хэрэгтэй материалнуудые бэлдэхэ талаар хэмжэ ябуулгануудай комплексно түсэб 1989 оной сентябриин 1 болотор зохёогоод, баталха гэһэн шиидхэбэри абтаа.

Республикын арадай ажахые региональна ажахын тоосоондо орууллхада хэрэгтэй материалнуудые бэлдэхэ талаар худэлмэридэ мүнгэ һомололготой, техническэ, мэдээсэлэй ба хуулинин талаар хангалгатай холбоотой асуудалнуудые 1989 оной сентябриин 1 болотор республикын Министрнүүдэй Совет шиидхэхэ ёһотой.

Өөнэдыгөө хүтэлбэрилхэ ба өөнэдынгөө мүнгөөр өөнэдыгөө хангаха гуримда республикын дамжан оролгые эрдэм үхаанай талаар хангаха, энэжэй тулада 1989—1990 онуудай Буряадай Эрдэмэй түбэй Экономическа шэнжэлэлгэнүүдэй һанагай эрдэм-шэнжэлэлгын худэлмэриин темэнүүдые шэнээр хаража үзэхэ, мүн тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй региональна ажахын тоосооной асуудалнуудаар тематическа худэлмэриинүүдые СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин институтуудай худэлмэриин түсэбүүдтэ оруулхые хараалха гэжэ СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Буряадай эрдэмэй түбтэ даалгагдаба.

1991 оной январиин 1-һээ республикын арадай ажахын региональна ажахын тоосоондо дамжан оролгые бэлдэхэ, өөнэдыгөө хүтэлбэрилхэ ба өөнэдынгөө мүнгөөр өөнэдыгөө хангаха гуримда районуудай экономикые ба социальна һалбариие орууллха талаар дурадхалнуудые 1989 оной октябриин 1 болотор бэлдэхыень КПСС-эй горкомуудта, райкомуудта, горрайгүйсэдкомуудта даалгагдаба.

ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Республикын арадай депутадуудай городской болон районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй болон секретарьнарай зүблөөн болобо.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **К. К. Шомоев** «Буряадэй АССР Конституцида (Үндэһэн Хуулида) хубилалтануудые ба нэмэлтэнүүдые орууллха тухай», «Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арадай депутадуудай һунгалта тухай», «Буряадай АССР-эй арадай депутадуудай нютагай Советүүдэй арадай депутадуудай һунгалта тухай» Буряадай АССР-эй Хуулинуудай проектнүүд тухай сугларагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэдөө, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Советүүдэй, нютагай Советүүдэй һунгалтада бэлдэхэл мүнөөнһөө эхилхэ хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ үгтэнэн зүбшэн хэлсэгдэхээр «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдтэ бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаха тус Хуулинуудай проектнүүдые республикын ажалша коллективүүдтэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ шухала гэжэ заагдаба.

Буряадай АССР-эй Хуулинуудай проектнүүдэй хабаатай асуудалнуудаар КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-партийна ба кадрнуудтай худэлмэриин таһагые даагша **А. А. Молитвин** мүн лэ мэдээсэл хэһэн байна.

КПСС-эй обкомой секретарь **В. С. Тимашов** «Республика дотор гэмтэ ябадал гаргалгатай тэмсэл шангадхаха тухай» асуудлаар элидхэл хэбэ.

Удаань Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министр **С. Ф. Иванов**, республикын юстициин министр **Р. Д. Нимаев** үгэ хэлээ.

Сугларагшадай олон асуудалнуудта дүүрэн хөрөөнүүд үгтэнэн байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

Д. Д. АНДЫКОВЫЕ БАУНТЫН РАЙОННО АРАДАЙ СҮҮДЭЙ АРАДАЙ СУДЬЯГААР ҺУНГАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум тогтооно: СССР-эй Конституциин 152-дохи статьятай зохилдуулан, гаражаа ошоһон судьягай орондо Баунтын районно арадай сүүдэй арадай судьягаар **Андыков** Дмитрий Дымбриновичые һунгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ШОМОЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан.
1989 оной августын 22.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

Д. Б. ЦЫДЕНЖАПОВЫЕ УЛААН-УДЭ ГОРОДОЙ СОВЕТСКЭ РАЙОННО АРАДАЙ СҮҮДЭЙ АРАДАЙ СУДЬЯГААР ҺУНГАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум тогтооно: СССР-эй Конституциин 152-дохи статьятай зохилдуулан, гаражаа ошоһон судьягай орондо Улаан-Удэ городой Советскэ районно арадай сүүдэй арадай судьягаар **Цыденжапов** Даши Бадмацыреновичые һунгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ШОМОЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан.
1989 оной августын 22.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

А. К. ХАБЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ГЭШҮҮНЭЭР ҺУНГАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум тогтооно: СССР-эй Конституциин 152-дохи статьятай зохилдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүнээр **Хабеев** Анатолий Кузьмичые һунгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ШОМОЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан.
1989 оной августын 22.

Фермэ бүхэндэ—элбэг тэжээл

...АМДАХА, ЯАРАХА ХЭРЭГТЭЙ

(худее ажахын шэнжэлэл)

...ИЙН РАЙОНУУДТА ҮБҺЭ, НОГООНОЙ ГУРИЛ ...ХЭ, СЕНАЖ, СИЛОС ДАРАХА ХУДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ

...1989 ОНОЙ АВГУСТЫН 21-нэй МЭДЭЭН
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

	Үбһэн	Сенаж	Силос	Ногооной гурил
	66	24	9	29
	25	—	—	6
	42	14	8	53
	9	10	3	25
	27	1	49	38
	54	16	—	36
	18	—	45	23
	77	15	—	40
	58	29	24	93
	53	24	23	28
	66	25	52	78
	25	31	4	39
...эй	40	18	44	42
	25	—	—	—
	52	92	41	55
...ай	19	—	—	12
	30	14	10	17
	49	30	25	46
	37	9	50	52
	46	28	42	49
...бутыдее	**39**	**20**	**22**	**89**

...ногуудай һубарин гайнгаа ургасе сум хуряжа ...м алтан намарай дүүргээд, эдэшэһэн тарягаа ...—ургаса хуряхаа сабшажа суглуулха худэлмэрээ эмхитэйгээр эхилхэ болоно ...хэ юм.

...ха үлам ойр...нее үбһэ тэжээл ...худэлмэрээ үргэ...ааа байһан респ...олхоз, совхозуудаа...хардуу хүндэ хү...ушараад байна. ...ин, ойрын үдэр...ынууд сабшалан...

Буряадай Статистикын республиканска управленииин суглуулжа согсолһон тоо, мэдээнүүдые эзэргэсүүлэн харахада, 1989 оной августын 21-нэй байдалаар бүхыдее 1606779 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй үбһэн, сенаж, силос, ногооной гурил, гранула, брикет бэлэдхэгдээд байна. Энэнь өдөондоной энэ үеынхиһее 719318 центнерээр бага болоно.

Һүүлэй дүнгөөр республикымнай ажаһынуудта хуряагдахаар хараалагдаһан бүхы сабшалангай 41 процентнь хуряагдажа, 1941172 центнер үбһэн һүрилэгдее. Сабшалангай ногоо үнагаажа, һаһан шанартайгаар үбһэ суглуулжа һүрилхэ талаар Прибайкалин, Тарбагатайн, Хурамхаанай, Кабанскын районой үбһэшэдэй ажалынь урагшатай. Эндэ бүсалһаа ехэ сабшалангай ногоон сабшагдажа абтаа.

Абаһаар тэжээл бэлэдхэлгын худэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдажа байһан аад, һүүлэй үдэрнүүдтэ ороһон хура борооһоо худэлмэринь һаатагдаа. Гэбэшье һаһан бэлэдхэлгэй түрүү ажахынууд ногооной гурил, брикет, гранула гаргаха оньһон агрегадуудаа һаадгүйгөөр худэлгэхын хажуугаар, сенаж ехээр даража абаа.

Байгша ондо ган гасуурһаа уламжалан, тэжээл бэлэдхэлгэ урдынхиһаа хожомдожо эхилэшье һаа, олон районуудай үбһэшэд бүтэсэгэйгээр ажаллана. Жэшэлбэл, Баргажанай район недондоной энэ үедэ 71 мянган центнер үбһэ бэлэдхэһэн һаа, мүнөө 171,5 мянган центнер үбһэ һүрилөөд байна. Тэрэшэлэн Хурамхаанай, Баунтын районуудай тэжээл бэлэдхэгшэд үнгэрһэн жэлэйхиһээ нилээд урагшатай ябанка. Тиин гаһээ Зэдын, Захааминай, Түнхэнэй, Хяагтын районуудта үбһэн нёдондонойхиһоо хоёр-гурба дахин бэлгаар абтаа.

Мүнөө үедэ ажахы бүхэндэ үбһэ тэжээл түргэн болзорто хуряажа абаха арга боломжо бии. Хүсэтэ машина, техникэ, оньһон түхеэрэлгэнүүдһээ эхилээд, түрүү технологишье олон байха. Теэд ажалаа мүргаар эмхидхэһэнээ мартажа, бүхы гэм эзмээ ган гасуурта, хура бороодо тохожо, бээ сагаарууллаг урданаймнай дутагдал мүнөө үшарна.

Сенаж дарахада гансашье тэжээл бэлэдхэгшэдэй ажалда бүтэсэтэй байдаг бэшэ, мүн шэмэ шанараараа бүсадһаа булюу һаһан юм. Иимэ зүйлэй тэжээл үнеэдһээ гадна шахогдажа байһан малда, хонидто эдюулхэдэ ашаатай. Тиин байгша ондо сенаж дараха худэлмэри район бүхэндэ үнжэгайрна. Жэшэлбэл, Баргажанай, Загарайн, Кабанскын, Хяагтын, Тарбагатайн, Түнхэнэй районуудта нёдондоной энэ үеынхиһее хоёр дахин багаар сенаж дарагдаа. Тиихэдэ Хурамхаанай, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй районуудта бүришье бирагуй ябуулагдажа.

Мүнөө республикымнай олон ажахыда силосэй урагмалнуудые хуряаха худэлмэри жэгдэ эхилбэ. Мүн ногооной гурил, гранула, брикет гаргаха худэлмэри үргэлжэлһөөр. Эдэ нараагай сэлмэг удэрнүүдтэ тэжээл бэлэдхэлгээ эрид түргэдхэжэ, ургаса хуряалгын эхилтэр сүм дүүргэхэ гээшэ республикымнай тэжээл үйлэдбэрилэгшэдэй гол зорилго болоно.

Ган гасуурай бэрхэшээлһээ уламжалан үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ урдынхиһаа хожомдожо эхилбэшье. Бодонгуудай совхозой үбһэшэд эдэ үдэрнүүдтэ улам шударгыгаар ажаллана. Һүүлэй дүнгөөр Бэшүүрэй районой дурсагдагша ажахыда бүхыдее 4860 центнер үбһэн һүрилэгдөөд байна гэхэ гү, али сабшалангай гектар бүриһее оройдоол 12 центнер үбһэн абтана.

Үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй һүүлэй дүнгөөр Амгалантын рейдиэ звеное хүтэлбэрилдэг Шойнхор Доржиевай коллектив шалгарна. Арбан нэгэн хүнһее бүридэһэн оньһожоруулагдамал энэ звено мүнөө хсёр мянга гаран центнер үбһэ һүрилөөд байна.

Үбһэ һүрилхын хажуугаар эндэ сенаж дараха худэлмэри түлэг дундаа. Һүүлэй дүнгөөр Шанагын, Хонхолын гүүртэнүүдэй дэргэдэхи томо шулуудамал траншейнүүдтэ донигой 1000—1000 тонно набша намаа сенаж болгогдон дарагдаа. Мүнөө Амгалантадэ горох сбёосой холисоор гурбадэхи томо траншей дүүргэдэжэ байна. Бухыдее байгша сидо совхоз 10000 тонно сенаж дараха түсэбтэй юм.

Тэжээл бэлэдхэлгээ оройтон эхилэшье һаа, ...эряа хуряалгын эхилтэр үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээ дүүргэхээр шамдан ажаллана.

В. БОРИСОВ.

САГ ЗУУРЫН КОМИТЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, гэмтэ ябадал гаргалгатай тэмсэл шангадхаха талаар саг зуурын комитедэй түрүүлэгшэ К. К. Шомоевой хүтэлбэри доро тус комитедэй түрүүшын заседани болобо.

Саг зуурын комитедэй саашанхи худэлмэриин түсэб болон бусад асуудалнууд заседани дээрэ хаража үзэгдэбэ. Республикын Министрнүүдэй Советэй һанагай начальник А. Н. Сутурин комитедэй секретарьяар һунгагдаба.

Гэмтэ ябадал гаргалгын ушар шалтагаануудые гүнзэгынгөөр шэнжэлхэ болон гэмтэ ябадалые яаралтайгаар усадхаха зорилготойгоор саг зуурын комитедтэ 6 комисси бии болгогдожо, тэдэ комиссинуудай худэлмэриин түлөө хөрөөсалгатай хүнүүд томилогдобо.

Тодорхойлбол, социалис хуули сахиха талаар комиссиие республикын прокурор А. Ф. Покацкий, гэмтэ ябадалые элируулхэ ба мушхэхэ талаар комиссиие республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр С. Ф. Иванов, уголовно политикын аша туһые дээшэлүүлхэ, түрмэһее табигдагшадай социальна эрхые хамгаалха талаар комиссиие Улаан-Удэ станциин локомотивна депогой слесарь, СССР-эй арадай депутат В. Е. Карепин, социалис зөөри хамгаалха ба хонжоо наймаа хэхэ ябадалтай, гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандалгатай тэмсэхэ комиссиие республикын Арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ И. М. Пытин, нинтын гурим ба журамые хамгаалха талаар комиссиие КПСС-эй обкомой гүрэнэй-эрхын таһагые даагша Н. М. Кирдеев, юридическэ нинтэ нэгэн һуралсал ба хуули хүндэлэн сахидаг байхаар хумүүжүүлхэ комиссиие республикын юстициин министр Р. Д. Нимаев хүтэлбэрилхэ гэжэ шиидхэбэ.

Гэхэтэй хамта гэмтэ ябадал гаргалгатай тэмсэлдэ олонинтын хүсые үргэнөөр хабаадуулха шухала гэжэ тэмдэглэгдэ. Тиимэһээ түс асуудал партийна ба ажахын эдэбхитэдэй суглаанууд, районно, сельскэ, поселково Советүүдэй сессинүүд, худөөгэй ажалшадай хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, зохихо хэмжээнүүдые хараалха хэрэгтэй гэжэ заседани дээрэ онсологдобо. Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд гэмтэ ябадал гаргалгатай тэмсэхэ талаар хэмжээнүүдые хараалха ёһотой гэжэ комитедэй гэшүүд тэмдэглээ.

Саг зуурын комитедэй заседани дээрэ республикын хэдэн предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд жэлэй дүүрэтэр тоосохо.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Республикын түмэр замай транспортые хүгжөөхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Удын отделениин М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой слесарь,

Боднюк Владимир Филиппович — слесарь,

Изюмцев Владимир Григорьевичто — ахалагша диспетчер,

Закревский Валерий Степановичта — электровозой машинист.

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР»

Долбак Юрий Петровичто — ахамад технолог.

* * *

Ажалай эмхидхэл болон ажалай түлөөһэнэй талаар түрүү аргануудые нэбтэрүүлхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Удын отделениин М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой слесарь,

ТРАНСПОРТЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ»

Боднюк Владимир Филиппович — слесарь,

Изюмцев Владимир Григорьевичто — ахалагша диспетчер,

Закревский Валерий Степановичта — электровозой машинист.

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ЭКОНОМИСТ»

гэһэн хүндэтэ нэрэ эзэргэ олгогдобо.

Үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнь, нинтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Удын отделениин М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой удаадахи худэлмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Удын отделениин М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой ажалай эмхидхэл гуримшуулха талаар инженер **Барсукова** Галина Дмитриевнада **«Буряадай АССР-эй габьяата экономист»** гэһэн хүндэтэ нэрэ эзэргэ олгогдобо.

Үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнь, нинтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Удын отделениин М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой удаадахи худэлмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба:

Бальжанов Николай Базаровичые — тепловозой машинист,

Васильев Леонид Егоровичые — электровозой машинист,

Гнеушев Владимир Ивановичые — слесарь,

Елисафенко Леонид Александровичые — машинист-инструктор,

Лапердин Виктор Михайловичые — слесарь,

Мараев Бронислав Михайловичые — токарь,

Очиров Намушка Дамбиевичые — ажалай ветеран,

Солодухина Клара Константиновнае — үрэмдэгшэ.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Хуули

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ҺУНГАЛТА ТУХАЙ

(Эхнинимь 1-дэхи нюурта).

Статья 14. Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудай һунгалта тухай хуулиие хазагайруулһанай түлөө харюусалга

Һунгаха ба Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадаар һунгагдаха, һунгалтын урда тээхи ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха эрхэзэ Буряадай АССР-эй эрхэтэнэй сүлөөтэйгөөр бэелүүлхэ хэрэгтэ хүсэрхэлгын, мэхэлэлгын, заналгын гү, али бусад аргаар һаад хэһэн хүнүүд, мүн тэрэшэлэн һунгуулиин документнүүдые худалаар бэшэһэн, дуугаа үгэлгые зорюута буруугаар тоолоһон, дуугаа үгэлгын июуса байлгые хазагайруулһан гү, али тус хуулиие өндөөгөөршөө хазагайруулһан һунгуулиин комиссинуудай гэшүүд, гүрэнэй ба нийтын зургаануудай тушаалта хүнүүд хууляар тогтоогдоһон харюусалгада хабаадуулагдадаг, Депутадта кандидат тушаа худал мэдээнүүдые зорюута тунхаглаһан гү, али ондоо аргаар тараһан хүнүүд мүн лэ харюусалгада хабаадуулагдадаг.

Тус Хуулиие депутадта кандидадай хазагайруулаа һаань, тэрээндэ зохихо окружной һунгуулиин комиссиин һануулга хэдэг, харин дахинаа хазагайруулаа һаань, окружной һунгуулиин комиссиин зуршалгаар Түбэй һунгуулиин комисси энэ депутадта кандидадые бүридхэлдэ абаһан тухай шийдхэбэриие болюулха аргатай.

Һунгуулиин комиссинуудта, гүрэнэй болон нийтын зургаануудта һунгалтада бэлдэлгын гү, али һунгалтын һүүлээрхи үедэ ороһон һунгалта тухай хуулинуудые хазагайруулһан тухай мэдүүлгэнүүд табан үдэрэй туршада харагдаха, харин һунгалтын үдэр ороһон мэдүүлгэнүүд — тэрэ доронь хаража үзэгдэхэ ёһотой.

II. Һунгалта зарлаха ба һунгуулиин округуудые байгуулха тухай

Статья 15. Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудай һунгалта зарлалга

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудай һунгалта Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудай эрхэ түлөөлэгчнүүдэй дүүрэхэ болзорһоо урид гурбан һараһаа хойшо бэшэ Буряадай АССР-эй Верховно Советдэр зарлагдадаг.

Һунгалтын үдэр тухай мэдээсэл хэблэлдэ толилогдодог.

Статья 16. Һунгуулиин округуудые байгуулга

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудые Һунгахын тула Һунгуулиин 170 округ байгуулагдадаг.

Һунгуулиин округуудые Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй гү, али тэрэнэй Президиумэй зуршалгаар Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудай Һунгалта үнэрэгхэ Түбэй һунгуулиин комисси эзэлдэг.

Һунгуулиин округ бүхэнһээ Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай изгэ депутат Һунгагдадаг.

Тэдэнэй хилэнүүдые, Һунгагшадай тоо болон округной Һунгуулиин комиссинуудай байха газарнуудые заалгатайгаар Һунгуулиин округуудай списогүүд Һунгалтын үдэрһээ урид хоёр һара хагацаа хойшо бэшэ Түбэй Һунгуулиин комиссяар тунхаглагдадаг.

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудые Һунгаха Һунгуулиин округуудые Буряадай АССР-эй бүхы газар дээрэ гол түлөб адлирхуу тоотойгоор байгуулагдадаг. Һунгуулиин округуудай хилэнүүдые тодорхойлходоо, Буряадай АССР-эй захиргаанай-территориальна хубаарилга хараада абтадаг. Һунгалта бүхэндэ Һунгуулиин округто ороһо Һунгагшадай норма Буряадай АССР-эй Верховно Советдэр тогтоогдодог.

III. Һунгуулиин участогууд

Статья 17. Һунгуулиин участогуудые байгуулга

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудые Һунгалтын үедэ дуугаа үгэлгэ үнэрэгхэынба тэдэнние тоолохын тула Һунгуулиин округуудта ородог районуудай, городуудай, городуудтахи районуудай газар дайда Һунгуулиин участогууд болгодожо хубаарилагдадаг. Һунгуулиин участогууд мүн лэ сэрэгэй частьнуудта байгуулагдадаг, частьнуудай байһан газартахи Һунгуулиин округуудта оруулагдадаг.

Эрхэтэдэй энэ үедэ байһан холын ба хүрэжэ ошохонь хүшэр районуудта Һунгуулиин участогууд байгуулагдажа болохо. Тиихэдэ тэдэнэй байһан газартахи Һунгуулиин округуудта тэдэ ородог юм.

Статья 18. Һунгуулиин участогуудые байгуулха гурим ба нормо

Һунгуулиин участогууд округной Һунгуулиин комиссинуудтай зүбшэнэнэй эсэхэ арадай депутадуудай районно, городской (районой мэдэлэй городуудһаа бэшэндэ), городуудтахи районно Советүүдээр гү, али тэдэнэй президиумнай Һунгагшадта дуулгадаг.

Участково Һунгуулиин округ Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудтаа болоулгатай холбоотой асуудалнуудые шийдхэдэг.

11) гаража ошоһон депутадуудай орондо Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудай Һунгалта зарладаг, тэрэнэй үнэгэлгые хангадаг;

12/ Һунгуулиин комиссинуудай, Һунгалтын урда тээхи окружной суглааануудай шийдхэбэринүүд болон үйлэ хэрэгүүд туша ороһон мэдүүлгэнүүд болон гомдолнуудые хараха үзэдэг, тэдэнэй бэелүүлгые зогсоодог, үгы һаа эдэ асуудалнуудаар ондоо шийдхэбэринүүдые абадаг. Түбэй Һунгуулиин комисси эдэ асуудалнуудые эсэслэн шийдэдэг;

13/ энэ Хуулитай болон Буряадай АССР-эй бусад хуулинуудтай зохилдуулан бусадшье этигэмжэ түлөөлэгчнүүдые бэелүүлдэг.

Статья 22. Окружной Һунгуулиин комиссинуудые бүридүүлгэ

Окружной Һунгуулиин комисси Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудые Һунгаха Һунгуулиин округ бүхэндэ Һунгалтаһаа хоёр һара хагад урид 11—15 гэшүүдэй бүридэлтэйгээр байгуулагдадаг.

Окружной Һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ түлөөлэгшэд ажалша коллективүүдэр гү, али тэдэнэй советүүдэр, нийтэ эмхинүүдэй республиканска, районно, городской, городуудтахи районно зургааануудаар Һунгагшадай ажаһуудаг газарнуудта, сэрэгэй частьнүүдта сэрэгэй алба хаагшадай суглааануудаар дэбжүүлэгдэдэг. Комиссинуудай бүридэлдэ түлөөлэгшэдые дэбжүүлхэ ажалша коллективүүдые болон нийтын эмхинүүдые тодорхойлхын тула арадай депутадуудай тус тус Советүүд гү, али тэдэнэй президиумүүд хэрэгтэй болоо һаань, Һунгуулиин округой ажалша коллективүүдээр ба нийтэ эмхинүүдээр түлөөлэгдэнэн хүнүүдэй зүбшөөнүүдые үнэрэгжэ болохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудай Һунгалта үнэрэгхэ округной Һунгуулиин комиссинуудай Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудтаа болоулгатай асуудалнуудые шийдхэдэг;

Участково Һунгуулиин комиссинуудай, Һунгалтын урда тээхи округной суглааануудай шийдхэбэринүүд болон үйлэ хэрэгүүд туша ороһон мэдүүлгэнүүд болон гомдолнуудые хараха үзэдэг, тэдэнэй бэелүүлгые зогсоодог, үгы һаа эдэ асуудалнуудаар ондоо шийдхэбэринүүдые абадаг. Түбэй Һунгуулиин комисси эдэ асуудалнуудые эсэслэн шийдэдэг;

13/ энэ Хуулитай болон Буряадай АССР-эй бусад хуулинуудтай зохилдуулан бусадшье этигэмжэ түлөөлэгчнүүдые бэелүүлдэг.

Статья 22. Окружной Һунгуулиин комиссинуудые бүридүүлгэ

Окружной Һунгуулиин комисси Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудые Һунгаха Һунгуулиин округ бүхэндэ Һунгалтаһаа хоёр һара хагад урид 11—15 гэшүүдэй бүридэлтэйгээр байгуулагдадаг.

Окружной Һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ түлөөлэгшэд ажалша коллективүүдээр гү, али тэдэнэй советүүдээр, нийтэ эмхинүүдэй республиканска, районно, городской, городуудтахи районно зургааануудаар Һунгагшадай ажаһуудаг газарнуудта, сэрэгэй частьнүүдта сэрэгэй алба хаагшадай суглааануудаар дэбжүүлэгдэдэг. Комиссинуудай бүридэлдэ түлөөлэгшэдые дэбжүүлхэ ажалша коллективүүдые болон нийтын эмхинүүдые тодорхойлхын тула арадай депутадуудай тус тус Советүүд гү, али тэдэнэй президиумүүд хэрэгтэй болоо һаань, Һунгуулиин округой ажалша коллективүүдээр ба нийтэ эмхинүүдээр түлөөлэгдэнэн хүнүүдэй зүбшөөнүүдые үнэрэгжэ болохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй арадай депутадуудай Һунгалта үнэрэгхэ округной Һунгуулиин комиссинуудтай зүбшөөнэй эсэхэ арадай депутадуудай районно, городской (районой мэдэлэй городуудһаа бэшэнь), городуудтахи районно Советүүдээр гү, али тэдэнэй президиумүүдээр нэмэл ёһоор гү, али нюусаар дуугаа үгэлгөөр байгуулагдадаг.

Участково Һунгуулиин комиссинуудай эрхэ түлөөлэгшүүдэйнь болзор округной Һунгуулиин комиссинуудай эрхэ түлөөлэгшүүдэй болзорой дүүрэхэтэй хамта энэ Хуулиин 22-дохи статьяа дотор баталагдаһанай ёһоор дүүрэхэ.

Статья 25. Участково Һунгуулиин комиссиин этигэмжэ түлөөлэгшүүд

Участково Һунгуулиин комисси:

1/ участок дотороо Һунгагшадай список табидаг;

2/ Һунгагшадые Һунгагшадай списогтэй танилсуулдаг, список дотор бүруу бэшэгдэнэн тухай мэдүүлгэнүүдые абажа, хараха үзөөд, тэрээндэ зохихо хубилалтануудые оруулха тухай асуудал шийдэдэг;

3/ энэ Хуулиин 31-дэхи статьяа дотор хараалагдаһанай ёһоор Һунгагшадай өөрынгөө шийдхэбэри конверт соо хэжэ үгэһыень тогтоожо абадаг, Һунгагшадай хүсэл һанамжынь нюуса байха хэрэгые хангадаг;

4/ участково Һунгуулиин комиссиин байрлаһан газар, тэрэнэй худэлмэриин саг, мүн баһа Һунгалтын болохо үдэр, дуугаа үгэхэ газар тухай хүн зондо мэдэгдэдэг;

5/ дуугаа үгэхэ байра ба Һунгалтын хайрсагуудые бэлэдхэгдэгые хангадаг;

6/ Һунгалтын үдэр Һунгуулиин участотта дуугаа үгэлгые эмхидхэдэг;

7/ Һунгуулиин участотта дуугаа үгэлгые тоолодог;

8/ Һунгалтын бэлэдхэлэй ба дуугаа үгэлгые эмхидхэлгын асуудалнуудаар ороһон мэдүүлгэнүүд ба гомдолнуудые хараха үзэдэг, тэдэ асуудалнуудаар шийдхэбэри абадаг;

9/ энэ Хуулитай зохилдуулан, бусад этигэмжэ түлөөлэгшүүдэ бэелүүлдэг.

Статья 26. Һунгуулиин комиссинуудай худэлмэри эмхидхэлгэ

Һунгуулиин комиссин туруулэгшэ, түрүүлэгшын орлогшонор болон секретарь тус тус комиссиин түрүүшын заседани дээрэ Һунгагдадаг.

Һунгуулиин комисси байгуулха тухай шийдхэбэри болон намтарайнь баримтануудтай плажадуудые хэблэлгые хангадаг;

8/ ажалша коллективүүдтэй болон нийтын эмхинүүдтэй сугтаа депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн хүнүүдтэй Һунгагшадай уулзалгануудые ажалша коллективүүдтэшье, ажаһуудаг газартаньшье эмхидхэдэг;

9/ Һунгуулиин округто Һунгуулиин бюллетениин текст баталдаг, бюллетеньнүүдые бэлэдхэлгые, тэдээгээр Һунгуулиин участково комиссинуудые хангадаг;

10/ Һунгуулиин округто Һунгалтын дүнгүүдые тодорхойлжо, хэблэлдэ толилдог, Һунгагдаһан депутадта үнэмшэлгэ барюулдаг;

11/ дахин дуугаа үгэлгые, дахин Һунгалта үнэрэгэлгые, мүн баһа гаража ошоһон депутадай орондо депутадай Һунгалтые эмхидхэдэг;

12/ депутадые болюулгатай холбоотой худэлмэри эмхидхэдэг;

13/ участково Һунгуулиин комиссинуудай, Һунгалтын урда тээхи окружной суглааануудай шийдхэбэринүүд болон ажал хэрэгүүд тухай мэдүүлгэнүүд ба гомдолнуудые хараха үзэдэг ба тэдэ асуудалнуудаар шийдхэбэри абадаг;

14/ энэ Хуулитай зохилдуулан, бусад этигэмжэ түлөөлэгшүүдые бэелүүлдэг.

Статья 24. Участково Һунгуулиин комиссинуудые бүридүүлгэ

Участково Һунгуулиин комисси Һунгалтаһаа урид 45 үдэрһээ хожом бэшэ 5—19 гэшүүдээ бүридүүлэгдэдэг. Хэрэгтэй болоо һаань, участково Һунгуулиин комиссиин бүридэлэй тоо арадай депутадуудай тус тус Советэй шийдхэбэрэрэр хубилагдажа болохо.

Участково Һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ түлөөлэгшэд ажалша коллективүүдээр гү, али тэдэнэй советүүдээр, нийтын эмхинүүдэй районно, городской, городуудтахи районно зургааануудаар, тэдэнэй эхин эмхинүүдээр, хүн зоной һайн дуранай ажал ябуулгын зургааануудаар, Һунгагшадай ажаһуудаг газарнуудта болоһон, сэрэгэй частьнуудта сэрэгэй алба хаагшадай суглааануудаар дэбжүүлэгдэдэг. 300-һаа олон хүнүүдэй хүдэлдэг ажалша коллективүүдтэ предприятинуудай, эмхи зургааануудай, эмхинүүдэй цехүүдэй, таһагуудай, участогуудай, бригадануудай коллективүүдтэ болон бусад бүлэгүүдтэ, хэрбээ эдэ бүлэгүүдтэ 50-һаа үсөөн бэшэ хүнэй худэлдэг һаа, участково Һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ түлөөлэгшэдые дэбжүүлжэ болохо. Тиихэдэ хэдэн коллективэй хамтын суглааануудые үнэрэгжэ болохо.

Участково Һунгуулиин комиссинууд арадай депутадуудай районно, городской (районой мэдэлэй городуудһаа бэшэнь), городуудтахи районно Советүүдээр гү, али тэдэнэй президиумүүдээр нэмэл ёһоор гү, али нюусаар дуугаа үгэлгөөр байгуулагдадаг.

Участково Һунгуулиин комиссинуудай эрхэ түлөөлэгшүүдэйнь болзор округной Һунгуулиин комиссинуудай эрхэ түлөөлэгшүүдэй болзорой дүүрэхэтэй хамта энэ Хуулиин 22-дохи статья дотор баталагдаһанай ёһоор дүүрэхэ.

Статья 25. Участково Һунгуулиин комиссиин этигэмжэ түлөөлэгшүүд

Участково Һунгуулиин комисси:

1/ участок дотороо Һунгагшадай список табидаг;

2/ Һунгагшадые Һунгагшадай списогтэй танилсуулдаг, список

ПРОЕ... ПРОЕКТ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Хуули

...ДЭЙБУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ...ГУХАРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ҺУНГАЛТА ТУХАЙ

...зор-о округ... комисси суглаа... рэнэй хабаадалт... гэ-дэдэг. Хэрбэ... кандидадуу... тадуудта кандидадуудые абалга һунгалтын урдахи... суглаанай үнгэрэгдэ... Округной һунгуулиин... миссиин топ... һуулаэр гурба... ажалша коллек... тэдэнэй Совет... хинүүдэй зурга... дай болон студ... лективуд, ажа... Һунгагшадай, ... нуудта сэрэгэй... шадай сэрэгэй... галтын урдахи... суглаанда хабаа... дые эльгээдэг, ... путадта кандидадуудые дэбжүүлхэ... лөөлэгшэдэй ... зэргэтэй. Хабаа... хаанаа бага бү... гуулиин тус округ... байха эзргэтэй, ... кандидадуудые ... хабаадалсаагүй ... тивуд гү, али ... дүүд, нинтын ... гаанууд, һураг... дентнүүдэй коллектив... нуудаг газартахи... сэрэгэй частьнуудай ... алба хаагшадай ... ружной һунгуулиин ... тогтоохон норм... дые эльгээдэг.

Һунгалтын урдахи... суглаа үнгэрэгдэ... газар тухай ... кандидатурабтивуудтэ, нинтын... зургаануудта, ... лон студентнүүдэй ... вүүдтэ, ажахуудай... гшадта болон протокол... нуудай сэрэгэй ... тэрэшэлэн дем... дидадуудаар ... болгорто Туха... хинүүдтэ тэрэ... комиссида үгэ... һее урид таба... шо бэшэ болгон... дэг. Һунгагшадай... ружной суглаа... дэхэ тухай шин... хэ тухай шинжэ... тэдэнэй список... тэрэлгэнее ... Туб... һее хойшо бэшэ гомдол ба... то окружной ... миссида үгэгдэ... дэһөөр суглаа... Һунгалтын урдахи... суглаанда хабаа... хэдэ абтадаг... түлөөлэгшэдэй ... Бурид... зэргэтэй. Хабаа... хаанда бага

Соёлой һонин

ХЭШЭЭЛНҮҮД ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

Буряадай АССР-эй Соёлой министерство эдэ үдэрнүүдтэ арадай депутадуудай горрайсоведүүдэй гүйсэдкомуудай соёлой таһагуудые даагшадтай, ахамад бухгалтернуудтай хэшээлнүүдые үнгэргэнэ.

Улаан-Удын горгүйсэдкомой соёлой таһагай актова зал соо эхилһэн хэшээлнүүдые соёлой министрэй орлогшо Н. Г. Шахов нээгээ, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь Л. Ч. Нимаева «Хубилган шэнэдхэлгын шэнэ шатада республикын соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай үзэл сурталай хүдэлмэриин үүргэ» гэһэн элидхэл хэһэн байна.

Ажалаа эрхилхэ шэнэ гуримда ороһон Улаан-Удын соёлой эмхи зургаануудай дүй дуршэлнүүдтэй тус соёлой таһагые даагша Ф. А. Дубанова хубаалдаа.

«Соёлой эмхи зургаануудай экономикые эмхидхэлгэ, хүтэлбэрилгэ» гэһэн асуудалаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. И. Крючковой, мөн Министрнүүдэй Советэй социально-соёлой таһагай хүдэлмэриилэгшэдэй хабаадалгатайгаар «Түхэреэн стол» үнгэргэгдөө. Мөн лэ РНМЦ-гэй байшан соо «Мүнөө үеын социально-экономическа эрхэ байдалда соёлой хүдэлмэриие эмхидхэлгэ» гэһэн асуудалаар үнгэрһэн «Түхэреэн столые» Буряадай соёлой министрэй орлогшо В. С. Седунов соёлой хүдэлмэриилэгшэд М. М. Банщиков, И. И. Макальский гэгшэд хүтэлбэриилөө.

Тиихэдэ хэшээлдэ хабаадагшад Буряадай гүрэнэй оперо, баледэй академическэ театрта үнгэрһэн СССР-эй арадай артист Д. Дашиевэй концерт мөн «Жизель» гэжэ баледэй премьерэ хараһан байна.

Гадна соёлой эмхи зургаануудай финансово-ажахын шалгалтын дүнгүүдтэ тобшолол хэгдэхэ Хурамхаанай районой соёлой эмхи зургаануудай үбэлэй үедэ хэр эзэргэ бэлдэжэ байһан түхэй хэлсэгдэхэ юм.

Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын үргэдхэмэл коллегидэ энэ хэшээлдэ хабаадагшад уригданхай юм.

Манай корр.

Һаяын нэгэ үдэшэ Ленинэй орденто Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрай орден соо СССР-эй арадай артист, дүүшадай Бүхэсоюзна конкурсиуудай болон М. И. Глинкын нэрэмжэтэ России Федерациин шангай лауреат Дугаржап Цыренович Дашиевай тоосоото концерт болобо.

Алдар солото дуушанайнгаа һайхан хоолойн зэдэлхые шагнаха Дуратайшуул театрай залаар багтажа ядатараа суглараа. Энэ үдэшэ Дугаржан Дашиев дэлхэйн болоод ород хүгжэмэй классигуудай зохёолнуудые, ород, буряад арадай, мөн мүнөө үеын композиторнуудай дүүнүүдые олоор, ирагүү һайханаар гүйсэдхэжэ, шагнагшадаа урмашуулан баясуулба.

Б. ЖАНЧИПОВ.

РОБЕРТИНО ЛОРЕТТИИН ЖАРГАЛТА

Хүгжэм, аялга үгьөөр Италиа ороние һанаһань бэрхэтэй, хариин тэрэнэй үльгэр жэшээ болоһон Робертино Лоретти тэрэ арадай дуунтай нягта холбоотой.

Дүшөөд жэлэй саана Римһээ холо бэшэхэнэ, Куадраро гэжэ нютагта Робертино түрэһэн юм. Тэрээнһээ гадуур үшөө найман хүүгэдэй үндыжэ байһан тэрэ бүлэ тушаа ядамаргүй, жаргалтай гэжэ хэлэхэ аргагүй һэн. Теэд, нэгэ «агууехэ үшар» ороложо, бүхы юумэн хүбилаа.

Арбан хоёртой Робертиныи суглараншадта дуу дуулажа байһаа нэгэ багахан кафе соо Даниин композитор дайралдаа. Тэрээндэ эдир дуушен ехэтэ һайшаагдаа. Робертиныи мэдээжэ болохо хэрэгтэ тэрэ ехэ түһэлда: дуунуудыень миндаһан дээрэ бэшүүлээ, хэблэлдэ рецензиинүүдые гаргуулаа. Удангүй тэрэнэй түрүүшын пластинкануудгараажа эхилээ һэн.

«Агууехэ амжалтаа», «Гайхалтай үхибүүн», «Шэнэ Карузо», «Урин зохид мистер» гэхэ мэтэ томо-томо гаршагууд газетэнүүдэй түрүүшын хуудаһануудта ехэ һуурминуудые эзэлдэг болоо һэн. Дэбжэжэ байһан шэнэ «одоной» дүрсэ журналнуудай гадарһаа һалахаяа болёо. Хүгжэмые шүүмжэлэгшэд тэрээн тушаа һайн һайхан үгэнүүдые гамнаагүй. Италь ба Европо туби соо тэрэнэй алдар соло гансаа эзэдэлшоо һэн. Уданшьегүй бүхы дэлхэй дээрэ тэрээн түхай зугаа дэлгэрээ.

«Хүүгэн шанартай» гэжэ эстрада тушаа дэлгэрэһэн һанал Робертино Лоретти гайхамшагта амжалтын үедэ мартагдаа бэлэй. Эдир дуушанай урда дэлхэйн бүхы мэдээжэ концертнэ залгуудай үүдэнүүд нээлгээтэй байгаа. Эрхим дирижернуудай хүтэлбэри доро худэлдэг эрхим оркестрнуудтэй хамта тэрэ гүйсэдхэдэг болоо. Робертиныи концерт үгэжэ ябаагүй гүрэнүүдые тооложо нэргээ һаа, тэрэ үедэ дээрэ байгаа хаш даа. Париж ба Берлин, Нью-Йорк ба Оттава Сидней, Мадрид ба Бонн, Москва ба Варна тэрээндэ альга ташажа байгаа бшуу.

14-тэй ябахаяа Робертино түүүшынхиеэ СССР ерээ һэн. Эндэ тэрэнэй бэлигые һайшаадаг олон тоото хүнүүдэй байһанда гайхажа абаа һэн. Концертнүүдтэнь суглараншадай аихабтар ехэ һонирхолтойгоор тэрээндэ хандахыень мэдэржэ абаа һэн.

Н. С. Хрушёвто ба тэрэнэй гэр бүлынхидтэ зорюулжа, Кремль соо нэгэ концерт үгэһэн байна. Энээн түхэйгаа Лоретти инагжэ бэшэһэн байдаг: «...Хэды үбшэлэнги «баашье һаа тэдэнэй урда дуулахаяа зүбшөөгөө һэм. Үзэгдөөгүй урин дулаанаар угтахадань үбдэһэнөөшье мартаад, тэрэ үдэшэлэн хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү һайнаар дуулаабэ».

...Он жэлнүүд үнгэрөө, гэбэшье эдир дуушанай алдар соло бууразгүй. Тэрэнэй ирагуу хоолой городой клубуудта, хатарай талмай дээгүүр эзэлжэл байгаа; бараг, дээгүүр һанаатай, бибди гэһэн хараншад Шубертын «Аве Мария», Шопенэй «Баллада» Робертиныи гүйсэдхэхэдэ, амияа таташоод шагнадаг һэн. Элдэб янзын, бэе бэедээ адли бэшэ зон тэрээнэй бэлигтэ бүхы бүеэрээ абташадаг һэн.

Робертино Лореттиин бэлигэй одоной ялараһаар гурбадахи арбан жэл түгэсэжэ ябана, теэд мүнөөдэр хүрэтэр шагнагшадай сэдьхэл эзэлһээр. Хүгжэм дуугаар хапһан мүнөөнэй Италида Лоретти ер гэжэ мэдэбэб, «бригадиртаймнай хөөрэлдэхэ байгаэт».— гэжэ басагад хэлэзд, нэгэниинь саашаа ороо хэниешьеб дуудаба. Удангүй набтархан, нариихан бэетэй залуу хүбүүн гаража, «Бригадир Черных»,— гэзд, гараа үгэбэ. Юра Черных Гусиноозерск хотодо техническэ-мэргэжэлэй училищида эдеэ шанагшын мэргэжэл шудалдаг юм.—«Басагадай коллективые ударидахада, хүндэ бэшэ гү?»— гэзд асуухада, тэрэ:—«Өөрөө хүниие хүндэлдэг, эрилтэ ехэтэйгээр, томоотойгоор ажалдаа, нүхэдтөө хандадаг һаашни, хүндэ бэшэл даа. Амархаяа ерэһэн хүнүүдтэ эгээл түрүүн һайн эдеэн ба Байгалда шунгахада сэгай нарааталгүй удэр хэрэгтэй бшуу. Сагай уларилые захижа шадаһагүйбди, тиимэһээ хүн зоной һанаа һайн эдеэгээр тэгшэрүүлхые оролдоно гээшэбди», — гэжэ хэлэнэ. Залуушуул ябала һайнаар ажаллана. Амарагша бүхэнһөө эдеэ хсолоор хангалга тухай һурваа һаатхай, «һайн» гэжэ тэмдэглэхэл.

Ерэхэдээ, шуяяа татагша москвичууд долоон хоногой аяншалгада гараад, бусаһан байба. Тэдээнтэй хөөрэлдэбэб. О. В. Соколова, Москваһаа ерэһэн бүлэг аяншалагшадай хүтэлбэрилэгшэ:—«Ехэ һаймаар амарба гээшэбди. Байгал далай тээшэ ошохо аза талаандa хүртэхэдөө, яажа баярлаа һэмбибди! Байгал манай найдалые харюулаа. Сэлмэг сэбэр уһаниинь зүүдэндэмнай эрьен, нишээ дахин ерэхэ хүсэл бидэндэ заатагүй түрэхэл даа». Ю. И. Селишев, Москвагай «ЗИЛ» заводой мастер:—«Долоон хоногой туршада Байгалай эрьеэр аяншалгамнай хэды һайханаар үнгэрөөб! Юунтэйшье жэшэшэгүй. Халуун аршаан, катер, багахан олтирогууд, ой модон, Курбулик гэжэ нэрэтэй бишыхан нютагта бидэнние загаһашадай омуль, алганаар хүндэлһэнинь... Инструктор Батор Боркин угаа һонирхолтойгоор аян замай, ушарнууд. Байгалай түүхэ туухай хөөрэнэ. Иимэ һайхан байгаалияа аршалхал хэрэгтэй, Хамгаһаан баанха, саарһан, хуһалһан модон гэзэ мэтэ үзэгдэлнүүдэй ушардаг байгаабди. Түрэл далайгаа муухай, үзэмжэгүй болтохогүйн туле хүн бүхэн оролдог ло гээд үнэн зүрхэнһөө гүйнабди».

«Икарус» гэжэ томо автобуссор Цэндын Сандагдорж хүтэлбэрилэгшэтэй монгол аяншалагшад ерэбэ. Монголой проектнэ институтай нягта харилсаа холбоотой манай «Буряятскагропромпроект» институтай худэлмэрилэгшэд хани нүхэдөө байгалда амархыень уряа бшуу. Зуной хаһа, зулты хаһа... Сентябриин арбан болотор «Максимиха» турбаза аяншалагшадаар олон, хүнхинэн, хулгөөтэй байха юм.

И. ТУМУРОВА.

ОЙН БАЯРТА ЗОРЮУЛАГДАНА

Улаан-Удын барилгашадай соёлой байшан соо фотографиин бии болоһоор 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан фото-выставкэ нээгдэжэ, олоной һонирхол татана. Энэ выставкые «Бурятфото» нэгэдэл эмхидхэжэ, тус нэгэдэлэй фотомастернуудай бүтээлнүүд табигдаа. Р. Маслова, В. Безызвестных, В. Перфильев, И. Чиркова, В. Шелехов, В. Попова гэгшэдэй буулгаһан портредүүд, натюрмортнууд, оршон тойронхи байгаалиие харуулһан фото-зураг-гуудые иланганя һонирхон харамаар. Тиихэдэ Дэндэ-Удын фотосалонгуудта буулгагдаһан хуушанай фотопортредүүд «Бурятфото» нэгэдэлдэ бүтээгдэдэг бэшэшье хэрэгсэлнүүд эндэ табигдаһан байна.

Тус нэгэдэлэй фотомастернуудай бүтээлнүүдтэй жэшэжэ үзэхын тула «Жэгүүрнүүд» гэжэ фотоклубай гэшүүдэй худэлмэринүүд табигдаа. Тэдээн соо һоо С. Чеботаревой фотозурагуудые онсолон тэмдэглэмээр.

Гадна энэ выставкэдэ ерэгшэд «Бурятфото» нэгэдэлдэ бүтээгдэһэн гарай бэлэгэй фотозурагуудые, фотографида хэрэглэгдэдэг зүйлнүүдые худалдажа абаха аргатай байна.

В. ШУНКОВА,
«Бурятфото» нэгэдэлэй инженер-технолог.

ШҮЛЭГҮҮДЭЙ ШЭНЭ НОМ

Москвагай «Советская Россия» хэблэлээр гаргагдаһан поэт Баир Дугаровай «Боди гүрөөһэн» («Лунная лань») гэжэ шүлэгүүдэй зузаахан ном Буряадай номой магазинуудта һаянай худалдагдажа эхилээ.

Ород хэлэн дээрэ шүлэгүүдые бэшэдэг залуу поэт Баир Дугаров олон уншагшадта мэдээжэ болоһой юм. Энэ согсолборидо ороһон шүлэгүүдынь буряадай үндэһэн соёлой, түүхын, фольклорой гүн гүнзэгы руу шэртэһэн, тэрээнние удхалан бэшэгдэһэн байна. Мөн лэ поэт һайн муу хоёрой, энхэ байдалай, дайн дажарай зүрилдөөнүүд тухай, үе сагайнгаа орёо асуудалнууд тухай бодомжолходоо, гүн сагаан сэдьхэлэй, һайн һайхан юумэнэй мүнхэ хүсэндэ этигэнэ.

«Боди гүрөөһэн» гэжэ ном «Мүнхэ сагай һэбшээн доро», «Үе сагуудай нинлээн», «Городто бэшэгдэһэн шүлэгүүдһээ...», «Утаар татаһан гимнүүд» гэһэн дүрбэн бүлэгһөө бүридэнэ.

Г. ДАГБАЕВ.

«ТОХЁОЛГОН» — ЗАХААМИНДА

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй академическэ театрай артистнар Захааминай районой совхозуудаар ябажа, Х. Намсараевай «Нэгэтэ һуни» гэһэн түүжын удхаар Б-М. Пурбуевай бэшэһэн хоёр үйлэтэй зүжэг харуулба. Гушаад оной зурилдөөтэ, хардалга гүрдэлгын үе харуулһан зүжэг хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө.

Закаменск хотын Джидакомбинадай соёлой байшан соо олон зон суглараад, зүжэгэй эхилхые тэсэжэ ядан хүлеэжэ, альгаашье ташаад. Залгуулан уншагша гаража, сугларһан зоние амаршалаад, наадаха нюурнуудые нэрлэбэ. Тэрэ үедэ Красноярска хизаарта түрмэ сүлэлгэдэ ябаһанаа ерэһэн Табхар таршина захаршаһан дэгэлтэй хатуу зориг-той эрэ бии болоно. Баян Табхар гэртээ ерэһэн аад, юундэшьеб зүжэгэй дүүрэтэр захархай дэгэлээ һэлгэнэгүй. Мал адуунь-ень колхоздо хамталбашье, дэгэл хубсаһыень үлөөһэн лаптай. Табхарай басаган Долгор ухаатайшье, сэсэн, сэбэршье, үгэ хэлэндэ бэрхэшье, зориг түгэлдэр эхэнэр. Үнэнхэ зүрхэнһөө үйлахадань, хайрламаар, уярмаар байгаа. Энэ Долгорой рольдо республикымнай мэдээжэ артистка Н. Токуренова ехэл бэрхэзэр, үнэншэмөөр наадана. Артистнар тэрэ үеын буряад хубсаһатайшье һаа, булта шахуу сабхинуудтай. Энэнь тааруугүй шэнги һэн.

Үгытэй барлаг Холхойтон баһал һайн хубсаһатай. Теэд ёнотой барлагууд тэрэ үедэ хүл нюсэгэн, таһархай-удархай, зурам болошоһон хубсаһатай байгаагүй юм гү? Үшөө Холхойн һамган ямаршье баянхан һамганһаа дутуугүй хитад торгон уужа дэгэл дээгүүрээ умдэнхэй харайха юм. Тэдэнэй комсомол басаган Ханда ехэ шангарна, бурхэндаа,Ногоон-Дэра эхэдээ мүргэжэ байһан эхэ, эсэгэеэ эзэмлэнэ. Сталинай томо портрет хананда ходо үлгөөтэй. Мөн Сталинай багашье портредүүдые хүнүүд бараад байнад. Тэрэ үедэ айлда хэр тиимэ олон портредүүд бии байгаа хлб? Тиихэдэ энэ туужа Х. Намсараевай бэшэһэнһээ тад ондоо болошоһон байна. Минии «Нэгэтэ һуниие» уншахадам, харанхы нүнии тэмдэ Хандын түрэл абга ерэжэ, таниил хоолойгоор Хандые дуудажа гарганд, алаа бэлэй. Харин Б-М. Пурбуевай бэшэһээр, сүлэлгэдэ ябаһан хүнэй ухаа муутай дулин хубүүн Долгорой үгэһэн ташуур буугаар Хандые бүудажа унагаана.

Телевидени, кино, видеофильмын хүгжэһэн мүнөө үедэ зониие ямар нэгэн зүжэгөөр һонирхуулхань бэрхэ. Гэбэшье Закаменскын соёлой байшанда хүгшэн залуутэй олон зон сугларжа, буряад драмынгаа театрай артистнуудые нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэбэ. Һайнаэр угтаһандань артистнууд зондэ баяр баясхалан хүргөө юм.

С. ЦЫБЕНОВ,
худөө бэшэгшэ.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35— Мультфильмнууд. 10.00 —«Дуун-89». 11.10—«Четырнадцать красных избушек»— зүжэг. 14.00— Залуу гүйсэдхэгшэдэй концерт. 14.30—Экологическа программа. 16.35—«Веселые истории» — үхибүүдтэ фильм. 18.00— ССР Союзай Гүрэнэй камерна оркестр наадаха. 18.20— Эрдэм үхаан: теори, туршалга, бодото байдал. 19.10— Интерсигнал. 19.40 — Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ. 19.55— Бүһалгаанай һүүлээр. Кемеровэһээ репортаж. 20.15— Останкинадахи концертнэ студида врач-психотерапевт А. М. Кашпировскитой уулзалга. 22.00—Время. 22.35— Хүгжэмтэ дамжуулга. 22.55 — «Осень»—уран һайханай фильм. 00.25— Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Эрдэм-дэлгэрүүлгын фильмүүд. 10.20, 13.30 — Англи хэлэн. 10.50— Ородой ярмагай «Потешки» гэһэн зугаа наадаһай темэдэ зүжэг. 11.20— Уран зураша А. Саврасов тухай хөөрөөн. 12.00— Шэнэ һонин. 12.10—«Четыре танкиста и собака»— олон серитэй уран һайханай фильм. 19-дэхи серн. «Тиргартен». 13.05—Мультфильмнууд **Улаан-Удэ.** 17.35— Мультфильмнууд. 18.45—«Экран» — теле-согсолбори. 19.15—«Талын галнууд» — тележурнал (буряадаар). 19.55— Буряад ороной һонинууд. **Москва.** 21.00—«Амгалан нойрсогты, баташуул!» 21.15— Спортивна программа. 22.00— Время. 22.35—М. Мусоргскийн «Борис Годунов» операноо хэһэгүүд. 23.55— Шэнэ һонин. 00.05— Волейболоор уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. Бразилиин ба СССР-эй суглуулагдамал командануд.

Кино, театрнуудта

«ДРУЖБА»
Огонь, вода и медные трубы — в 9-40, Тайна острова чудовищ — в 11-30, 13-20, 17, 21-20, к 70-летию советского кино — Аэлита, не приставай к мужчинам — в 15-10, 18-50 (премьера, творческий портрет Н. Гундаревой).

«РОДИНА»
Ловушка для кошек — в 10, Штаны, ЧП районного масштаба — в 11-20, 14-40, 18, 21-20.

«ПРОГРЕСС»
Красный зал — Воробей тоже птица — в 9-40, 11-30, 13-20, 15-10, 17-10, 19, 21, Зеленый зал — Осень и покой — в 9-30, 11-30, 13-20, 15-30, 17-30, 19-30, 21-30.

«ЭРДЭМ»
Тринадцатая невеста принца — в 9-40, 13, 14-40, Гомункулус — в 11-20, 16-20, Маленькая Вера (2 серии)— в 18, Меня зовут Арлекино (2 серии)— в 20-30.

«ОКТЯБРЬ»
Заколдованный мальчик — в 9-40, Приключения Али-Бабы и сорока разбойников (2 серии) — в 11-10, 13-30, 18, Осень и покой — в 16, 20-20, 22.

«ЗЕЛЕНЫЙ»
Команда-33— в 20.

ВИДЕОЗАЛ «ОКТЯБРЬ»
Чиполино — в 15-20, Фонтан — в 16-40, Жмурки — в 18-40.

«ВОСТОК»
Волшебник Лала — в 15-30, Поражение после победы — в 17, 19, 21.

«БАЙКАЛ»
Сумасшедшие на стадионе — в 18-30, 20-30.

ПРАВДА БУРЯТИИ
Мүнөөдэрэй номерто

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй арадай депутадуудай Һунгалта тухай» Буряадэй АССР-эй Хуулиин проект газетын энэ удэрэй номерой нэгэдэхи, хоёрдохи болон гурбадахи хуудаһануудта олоной зүбшэн хэлсэлгэдэ дүрдахгадана.

Республика доторнай бапшанарай августовска зүблөөнүүд боложо эхилбэ. «Һуралсалай шэнэ жэлые үгтуулан» гэһэн гаршаг доро номерто республикын арадай һуралсалай министр П. Ф. Бардахановай статья үгтэбэ. «Эдэбхи үүсхэл болон зохёохы ажал һургуулиие хүбилган шэнэдхэхэ арга олгохо байнэ» гэжэ статья доторнно онсо заагдана.

Оршон тойронхи байгаалияа аршалан хамгаалха асуудалнуудые шиидхэлгадэ хүн зондо мэдээсэл тон ехэ удха шэнэртэй. Хүн зон ажаһуудаг газарэйнгаа агаарай, үһэнай байдалые, ямар эдеэ хоол хэрэглэдэг, хэр сэбэр уһа үудаг, ямар агаараар амилдаг байһаньнь мэдэхэ ёнотой. Иимэ зорилготойгоор Байгаали аршалан хамгаалха талаар Буряадэй АССР-эй гүрэнэй комитет бусад органуудтай, гүрэнэй хинаалтын албануудтай нягта холбоотойгоор ажал хүдэлмэриеэ эрхилнэ.

Газетын «Экомониторинг» гэһэн заншалта нинтэ гаршаг доро «Ерээдүйн урда харюусалга» гэһэн гаршаг доро зэд албануудай хамтын корреспонденци толилогдоо. Гидрометеорологиин талаар Буряадай республиканска түбэй начальникгай орлогшо А. Мархакшинов энэ жэлэй июниин аглаарай байдалай шэнжэлэл хэбэ. Улаан-Удэдэ тооноой, азодой двуокисой, фенолой холисо 1,5—2 дахин ехэ байгаа. Гусиноозерскдо мөн лэ иимэрхүү байдал оршоһон байна. Сэлэнгын ЦКК шадар, элдэб хороо-то бодосуд хэмлээ 2 дахин үлүү байба.

Эдеэндэ хэрэглэгдэдэг уһанай арис сэбэр түхай республикын санэпидстанциин ахамад врач В. Пластинин мэдээсэнэ.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта городой водопроводой уһан бактериологическа холисснуудайнгаа талаар нормотойгоо 1,6, ведомственнэ водопроводой уһан 0,9 процент һэлгэсэлдээтэй байгаа. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, пестицидүүдые хүдөө ажахыда бүрүүгаар хэрэглэһэнэй шалтагаанаар эдеэ хоолой үргамалнуудта химическэ холисо, иланганя нитрадууд болон пестицидүүд нормоһоо хэмгүй ехэ.

МВД-һээ МЭДЭЭСЭНЭ

Байгша оной августын 14-һөө 21 болотор республика дотор 176 гэмтэ ябуулга хэгдэбэ.

Августын 13. Баргажан тосхондо дүрбэн залуу хүбүүд хуулиин наһа гүйсөөгүй басагые хүсөөрөө эдлэбэ. Бултадаа баригдаа.

Августын 14. Дивизионная станцида квартира соогоо алуулһан эхэнэрэй бэе һүни олдобо. Тэрээнтэй ажаһуудаг хүн баригдаа.

Августын 15. Гусиноозерск хотын хуулиин наһа хүсөөгүй хоёр хүбүүд Улаан-Удын «Үхибүүдэй эд бараан» магазинһаа хоёр хүсэнэг будые хулгайлжа ябаһаар баригдаа.

Августын 17. Улаан-Удын Геологическа үйлсэдэ һүнинн 12 часта хутагаар занажа байгаад, нэгэ хүнэй часыень, мунгыень буляаба. МВД-гэй худэлмэрилэгшэд кондитерска фабрикын худэлмэришэниие, хаанашье ажал хэдэгүй хүниие эзэлнэй түлөө баряа.

Августын 18. Удэшын 9 час багаар Улаан-Удын М. Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэдэ нэгэ эхэнэрые хутагаар занажа, сүүмхыень буляаһан байна. Гэмтэн баригдаа.

Августын 19. Хүсөөтэ-Түгнэ гэһэн харгын 19-дэхи километртэ «Сибхиммонтаж» трестын МАЗ-5334 автокранай жолоошон һогтуу байжа, машинаараа хүмэрибэ. Хоёр пассажир наһа бараа, хүндөөр гэмтэһэн жолоошон ба 3-дахи пассажир больницада асарагдаа.

Хэрэн тосхондо ажаһуугша һогтуу байна, тамхива унтараангүй гэртээ унташаба. Түймэр боложо, тэрэ хүн утаанда хахажа гэзгдээ.

Августын 20. Ильинка тосхондо ажаһуугша һогтуугаар сонхоорнь квартирада орожо, тэндэ ажаһуудаг эзэнэрые хүсөөрөө эдлэбэ. Гэмтэн баригдаа.

Бэшүүрэй районой Дунда-Хэрээтэ нютагта ажаһуугша гэртээ Бэшүүр һуурминда ажаһуугшые хабһануудайнь хухартар сохибо. Тэрэнь больницада асарагдаа. Хоюулаа һогтуу байгаа. Хулиган баригдаа.

Энэл сагай хугасаа соо харгын-транспортна 44 аюул болоҗо, 9 хүн, тэрэ тоодо 1 хүбүүн, гэзгдээ, 52 хүн, тэрэ тоодо 2 үхибүүн элдэбэр гэмтээ юм.

11 хүн бэедээ гар хүрэжэ наһа бараа.

Республикын МВД-гэй пресс-булаг.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды—2-60-91—2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95 собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35 Н-00631. Заказ № 195. Индекс 04613